

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 18.

**OKTATÁSI
ALAPISMERETEK**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Módszertani útmutató a vizsgázók írásbeli teljesítményének értékeléséhez

Értékelés

Az írásbeli feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. A dolgozatokat a szaktanárok javítják és értékelik, a diák által használt szintől eltérő színnel jelölve a hibákat és azok súlyosságát, illetve a meg nem oldott feladatokat. A dolgozathoz kapcsolódó rövid, szöveges értékelésben a tanár megállapítja a munka erényeit és hiányosságait.

Az előírásoknak nem megfelelő feladatválasztás esetén a megoldás nem értékelhető. Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok esetén kötelező a javítókulcsnak való megfelelés.

Javítókulcs a szöveges feladatokhoz

Általános útmutató

A szöveges válaszokat három fő szempontból értékeljük és pontozzuk.

1. **Mennyiségi szempont:** ez a válasz tartalmi gazdagságára és helyességére vonatkozik. A mennyiségi szempontot értékelő pontszámot a javítási útmutatóban, valamint az értékelőlapon a megadott válaszelemek értékelésekor azonos értékűnek tekintjük, egyes feladatoknál súlyozottan értékeljük. Ezt a feladat értékelőlapján (a megoldásban) jelöljük. A feladatlapon a feladatra adható maximális pontszámot jelöltük. Az egyes válaszelemek megoldási javaslatokat tartalmaznak, ami azt jelenti, hogy a megoldáselemet tartalmilag és nyelviileg helyesen körülíró megoldás is értékelhető. Ugyanakkor feltétlenül ragaszkodjunk a két fenti kritériumhoz (tartalmi és nyelvi korrektség), különben az értékelés pontatlanná válik.
2. **Minőségi szempont:** ez a rövid feladatok esetében a feladat megértésére, a szaknyelv használatára, a lényeg kiemelésére, a hosszabb feladatok esetében a feladat megértésére, a lényeg kiemelésére, a téma kidolgozására, az ismeretek mélységére, a szaknyelv használatára és a kreativitásra vonatkozik.
3. **Kifejezőképesség:** ez a rövid feladatok esetében az áttekinthetőségre, a rendezettségre, a nyelvhelyességre, a helyesírásra, hosszabb feladatok esetében az előbbieken kívül a szövegalkotásra vonatkozik.

A szöveges jellegű feladatok értékelése az alábbi táblázat alapján történik.

	Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		Kifejezőképesség	
	Elemei	Arány a	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
Probléma megoldó (rövid)	Az ismeretek mennyisége	70%	A feladat megértése A szaknyelv használata A lényeg kiemelése	20%	Áttekinthetőség, rendezettség Nyelvhelyesség Helyesírás	10%
Elemző (hosszabb)	Az ismeretek mennyisége	60%	A feladat megértése A lényeg kiemelése A téma kidolgozottsága Az ismeretek mélysége A szaknyelv használata Kreativitás	30%	Áttekinthetőség, rendezettség Nyelvhelyesség Helyesírás Szövegalkotás	10%

Az alábbi táblázat a problémamegoldó (rövidebb) szöveges feladatok értékelését szemlélteti. (1–4. feladat)

Minőségi szempontok 20%		Kifejezőképesség 10%	
Feladat megértése		Áttekinthetőség, rendezettség	
Szaknyelv használata		Nyelvhelyesség	
Lényeg kiemelése		Helyesírás	
Adható pont: 4	Elért pont	Adható pont 2	Elért pont
Minőség+kifejezőképesség összesen	Adható pont: 6		Elért pont:

A következő táblázat az elemző (hosszabb) feladatok értékelését szemlélteti (5–6. feladat).

Minőségi szempontok 30%		Kifejezőképesség 10%	
Feladat megértése		Áttekinthetőség, rendezettség	
Lényeg kiemelése		Nyelvhelyesség	
Téma kidolgozottsága		Helyesírás	
Az ismeretek mélysége		Szövegalkotás	
Szaknyelv használata			
Kreativitás			
Adható pont: 9	Elért pont	Adható pont: 3	Elért pont
Minőség+kifejezőképesség	Adható pont: 12	Elért pont:	
összesen			

1. feladat

- 1/1. c
1/2. b
1/3. d

3 helyes válasz	2 pont
2 helyes válasz	1 pont
1 helyes válasz	0 pont

2. feladat

- 2/1. b
2/2. c
2/3. d

3 helyes válasz	2 pont
2 helyes válasz	1 pont
1 helyes válasz	0 pont

3. feladat

- a H
b H
c I
d I
e I
f I

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	6 pont

4. feladat

- 4/1. b
4/2. d
4/3. e
4/4. c
4/5. a

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	5 pont

5. feladat

- 5/1. d
5/2. c
5/3. c

3 helyes válasz	2 pont
2 helyes válasz	1 pont
1 helyes válasz	0 pont

6. feladat

6/1. B

6/2. A

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	2 pont

7. feladat

a) S. Freud

b) B. F. Skinner vagy Watson

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	2 pont

8. feladat

8/1. b

8/2. c

8/3. a

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	3 pont

9. feladat

9/1. c

9/2. d

9/3. a

9/4. d

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	4 pont

10. feladat

10/1. c

10/2. b

10/3. d

10/4. a

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	4 pont

11. feladat

- a) tehetséges
 b) agresszív

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	2 pont

12. feladat

- 12/1 I
 12/2 H
 12/3 I
 12/4 H

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	4 pont

13. feladat

- 13/1 kognitív (értelmi)
 13/2 játék
 13/3 gyakorlás, ismétlés
 13/4 kompetencia
 13/5 adottságok

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	5 pont

14. feladat

- 14/1 Ambivalencia: két közel egyformán erős, de ellentétes emóció egyidejű jelenléte; pl. szeretet, gyűlölet ugyanazon személlyel vagy tárggyal kapcsolatban.
- 14/2 Konfliktus - harc, összeütközés, nézeteltérés
 - belső állapot, melynek során a személyben (vagy két személy között) összeegyeztethetetlen, ellentétes motivációk egyidejűleg hatnak.

Egy fogalom helyes magyarázata	1 pont
Egy jól illusztrált példa	1 pont
Összesen	4 pont

15. feladat

- 15/1. D
 15/2. C
 15/3. B

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	3 pont

Szöveges feladat

1. feladat

Lehetséges megoldás:

Érzékelés:

- rész ingerek (hő, fény, mechanika) felfogása
- idegrendszeri alapja az analizálás

Észlelés:

- az érzékszervi adatokat egységesíti (szintetizálja)
- az információt kiemeli, jelentést ad neki
- a szervezet és környezet aktív kapcsolata
- feltételhez kötött: tapasztalat, konstancia, háttérből való kiemelés

5-6 helyes válaszelem	3 pont
3-4 helyes válaszelem	2 pont
2-1 helyes válaszelem	1 pont
	3+1 Σ 4 pont

2. feladat

Lehetséges megoldás:

- Biológiai, fiziológiai szükségletek, táplálkozás, pihenés, alvás, életerő, általános aktivitás, önfenntartás, fajfenntartás, komfortérzés.
- Biztonság szükséglete, biztonságban, veszélyektől mentesen élni.
- Szeretet szükséglete, másokhoz tartozni, befogadottnak lenni.
- Megbecsülés szükséglete, teljesíteni, kompetensnek lenni és elnyerni mások tiszteletét és elismerését, önértékelés, önbizalom, büszkeség, önazonosítás, önbecsülés.
- Kognitív szükséglet, tudni, érteni, megismerni.
- Esztétikai szükséglet, szimmetria, rend, szépség.
- Az önmegvalósítás szükséglete.

5 helyes válaszelem	4 pont
4 helyes válaszelem	3 pont
3 helyes válaszelem	2 pont
2 helyes válaszelem	1 pont
1 helyes válaszelem	0 pont
	4+2 Σ 6 pont

3. feladat*Lehetséges megoldás:*

- Kommunikáció
 - (közölni) információ, jel közvetítés
A jel lehet: természetes, kópia, mesterséges, szimbolikus
 - Az emberi kommunikáció fő csatornája:
 - verbális
 - nonverbális
- Metakommunikáció
 - A közlésen „túli” közlés, ami hitelessé teszi az információt.
 - Ha ellentmondás van a kommunikáció és a metakommunikáció (mimika, hangsúly stb.) között a metakommunikatív jeleket fogadjuk el.

Minden helyes válaszelem	1 pont
	4+2 Σ 6 pont

4. feladat*Lehetséges megoldás:*

- a.) A tervezett hatások mellett spontán hatások is érvényesülnek, s a hatótényezők sem ugyanazt váltják ki az egyes embereknél.

1 pont

- b.) Pl. szociometriai felmérés, megfigyelés, beszélgetés, pedagógiai helyzetteremtés, aktometria

2 pont

3+1 Σ 4 pont**5. feladat***Lehetséges megoldás*

- A dacos magatartást a szülő felelőtlen, következetlen viselkedése váltotta ki.
- A gyerek becsapva érzi magát.
- A dacos magatartás jellemzői: válaszreakció, viharos-erős érzelmi jellegű magatartás, nem életkori sajátosság.
- Oka a példában a kellemetlen tevékenységre kényszerítés.
- A családi nevelés következetlen, gyenge – a gyermek bizonytalan
- Az együttnevelés lehetősége - családlátogatás,
 - fogadóóra,
 - beszélgetés
- A családdal való kapcsolat alapja - őszinte,
 - kölcsönös bizalomra épülő partner viszony

Minden helyes válaszelem	1 pont
Összesen	10 pont
	10+7 Σ 17 pont

6. feladat*Lehetséges megoldás:*

Szocializáció: az emberré válás folyamata

Meghatározza a család (primer csoport) szerkezete,
funkciója,
értékrendszere,
nevelési felfogása.Intézményi nevelés: bölcsőde,
óvoda,
iskola

Kortárs csoport – vonatkoztatási csoportok

Minden helyes válaszelem	1 pont
	8+5=13pont